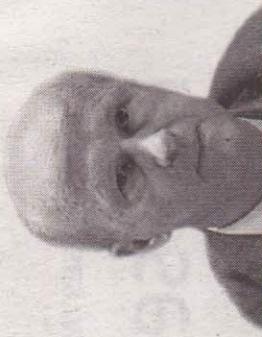

Dnevnik

Sreda, 11. 7. 2018

Jože Renar
Gospodarska zbornica Slovenije

Celoten proces javnega naročanja gradenj je usmerjen k temu, da izberemo izvajalca, ki je najpogumnejši, ko gre za zniževanje cen ponudb. → 5

Lidija Globrovnik, predsednica Društva vodarjev Slovenije
Res so na Barju pred poplavami ubranili eno naselje,
a so druga s tem ogrozili. Gre za egoizem! INTERVJU → 14

elevizija

**Tema ob
ogledanju
prvenstva**

OSPREDJU → 3

Begunci v Sloveniji

**Črnomaljski
policisti sprejeli
iraški družini**

V OSPREDJU → 4

Tujerodne vrste v mestu

**Japonski
dresnik ostaja
problem**

ljUBLJANA → 8

Nogometno prvenstvo

**Komentatorji
v središču
pozornosti**

ŠPORT → 19

ZOBRAŽEVANJE / ŠOLSKA PRAVILA

Starši na govorilne ure le s soglasjem osemnajstletnikov

SLOVENIJA / EVROPSKI DENAR

Počivalšek pošilja Šarca na mejo

novem šolskem letu se betajo daljnosežne spremembe, ki bodo razjezile harsikaterega od staršev. Olnoletni dijaki si bodo nikko kar sami pisali opra-

več kot pet let že trajala dogovarjanje o spremembah meje občine Jezersko, s katero bi osrednjeslovenska regija segla do avstrijske meje in pridobila možnost črpanja podatnega evropskega denarja.

Res so na Barju pred poplavami ubranili eno naselje, a so druga s tem ogrozili; gre za egoizem!

Lidija Globenik
predsednica
Društva vodarjev
Slovenije

● Tamara Krivec ● Jaka Gasar

rebivalci okoliških vasi so po gradnji protipoplavnih nasipov na levu preprizani.

Situacija "bodočega"

mentov vseh vpleteneh, torej občinskih uprav in prebivalcev. V sklopu tega procesa je treba odgovoriti na nedenično

da vodo preusmerijo stran od hiš, in jo za- držijo na bližnjem travniku. Gre za

P

rebivalci okoliških vasi so po gradnji protipoplavnih nasipov na Igu prepričani, da so njihove hiše med morebitnimi poplavami zdaj bolj ogrožene. Hidrološko-hidravlična študija sedanjega stanja poplavne ogroženosti s predlogom omilitvenih ukrepov v občini Ig je bila sicer opravljena, a dr. Lidija Globenik, predsednica Društva vodarjev Slovenije, pravi, da bi morala ta predstavljati šele začetek razprave za tehtanje predlogov in iskanje celovitih rešitev za obvladovanje poplavne ogroženosti območja pod vplivom velikih voda reke Iške.

»Ker se hočemo vode kot nevšečnosti čim prej znebiti, se znajdemo v situaciji, ko je ne obvladujemo več. Ne moremo delati tako, da težavo, torej poplavno vodo, odpravimo tako, da jo povečamo na drugem območju. Gre za stvar etike ter odnosa družbe do vseh članov skupnosti,« opozarja. Rešitev poplavne ogroženosti na Ljubljanskem barju bi se morali po njenem lotiti celovito, v proces pa vključiti občine ter laično stroko, torej lokalne skupnosti, ki imajo znanje in izkušnje z življenjem na tem območju.

Študija poplavne varnosti je sicer bila narejena, a zgorj za občino Ig, ne pa za celotno območje Ljubljanskega barja, pri kateri bi sodelovale vse občine. Kaj bi se torej moral narediti, da nekateri prebivalci ob malo večjih nalivih ne bi bili v stalnem strahu?

Gradnja visokovodnega nasipa pri naselju Brest je bila predlagana kot tehnični ukrep takojšnjega reševanja tega naselja. Situacija »bodočega« stanja poplav, torej po zgraditvi nasipa, je izdelana le za območje znotraj upravne meje občine Ig, ker je bila investitor projektne dokumentacije in hidrološko-hidravličnih elementov pač uprava te občine. Prebivalci naselij v vplivnem območju poplav reke Iške, ki upravno sodijo v Mestno občino Ljubljana, so upravičeno ogorčeni. Z oblikovanjem več civilnih iniciativ na območju Barja je postalo jasno, da prebivalci očitno nimajo možnosti drugače izraziti stiske in potrebe po reševanju težave, ki jih skrbi.

Opravljeni študiji predstavlja tehnični predlog, temelječ na objektivni analizi stanja, a bi morala predstavljati šele začetek procesa razprave, izmenjave stališč in argu-

Situacija »bodočega« stanja poplav, torej po zgraditvi nasipa, je izdelana le za območje znotraj upravne meje občine Ig, ker je bila investitor projektne dokumentacije in hidrološko-hidravličnih elementov pač uprava te občine. Prebivalci naselij v vplivnem območju poplav reke Iške, ki upravno spadajo v Mestno občino Ljubljana, so upravičeno ogorčeni.

mentov vseh vpleteneih, torej občinskih uprav in prebivalcev. V sklopu tega procesa je treba odgovoriti na nadaljnja vprašanja, kam, kako in kdaj bo voda odtekla od zadnje točke, zajete v študijo, pri čemer morajo sodelovati poznavalci, pristojni organi in prebivalci. V tem primeru se vidi, da projekta niso delali celovito, zato morajo občinski organi, ki se ukvarjajo s prostorom in okoljem, dokončati to zgodbo. Vodarska stroka sama tega ne more rešiti. Znašli smo se v situaciji, ko se zdi, da je spet vodarska stroka tista, ki ni znala dati predloga, dobreza za »obe občini«. Nanjo se tako spet preлага odgovornost reševanja poplavne problematike, ki je pravzaprav politična, prostorska, psihološka, sociološka ...

Če ne prej, se bo v praksi ob prvih poplavah videlo, kam in kako bo voda tekla.

Žalostno je, da se šele takrat gleda, kdo je imel prav in kdo ne. V tem primeru bi lahko govorili o ignoriranju na videz laične (strokovne) javnosti, tudi prebivalcev območja, ki imajo znanje in življenjske izkušnje, a se jih ne vključi v te procese. Laična znanost (t. i. *public science*) je postala eden izmed pomembnih stebrov razvojnih projektov v Evropi. Prav bi bilo, da se jo upošteva. To se v primeru poplav Iške in Barja ne dogaja, podobno tudi drugod po državi. Stroka je študijo korektno opravila, za občino Ig in Mestno občino Ljubljana je bila dovolj za odločitev o gradnji nasipa. Pa ne bi smela biti. Upravni organi občin imajo odgovornost do občanov. Občinski upravi bi se za namene reševanja poplavne problematike Iške in Barja morali povezati, povabiti v proces tudi prebivalce in državne organe in voditi sam proces iskanja skupne rešitve. Tako pa po mojem mnenju niso ravno delovali odgovorno.

Čeprav sta bila nasipa v Tomišlu in Brestu zgrajena preventivno, da torej določeno območje obvaruje pred najhujšimi poplavami, mnogi prebivalci na Barju vendarle opozarjajo, da se na območju povečini sanirajo posledice, ne pa odpravljajo vzroki.

Prestavili so težavo – svojo so sicer rešili in se izognili večjim tveganjem, a so vodo preusmerili drugam, kar pa ni po načelih sodobnega načela urejanja voda in ukvarjanja s poplavno ogroženostjo. Mislim, da so zgorj žeeli hitro nekaj narediti, a ta nasip

na tej točki ni ustrezal naselju, a so druga egoistična gesta. Družbeni odnosi med državnimi organi, ki stojijo vsak drugi, so v tem primeru zelo pogojih in omejitvah in posegov v prostorih, zaradi poplav, s katerimi se izvajajo tako, da so značilnosti nanjo, saj naj bi v tem primeru zadržal partnerstvo, ampak zamenjal z drugimi zeličnimi bregovimi rešenjema.

Težave torej nastajajo iz različnih razlogov, med drugimi institucionalnimi in občinsko-naseljenskimi. Ja. Ravno zato bi bilo dovolj, da bi nam mar tudi za sodelovanje na tem območju skupaj. Državni organi ne dajejo dovolj potrebnih sredstev in ne delujejo počasno, da bi razumele, da morda kdaj tudi razloge, ki jih kažejo, ne preveč negativnih. Ta ambicija »po razvoju vseh v pesek, izgovarjanju v potreben proces, spet se na dlani značilnosti, se mu reče »kriva«, da se v tem javnem prostoru opredeli, katero stran.

Pa je poplave na tem območju občin močno preprečiti, in izvedejo vsi preventivne ukrepe, ali govorimo zgorj za to? Vsako poplavljeno naselje je dolgočasno deti: voda z rušilnim učinkom, pesek, mivko in šibki vrtove, zalije kleti in poti. Voda bo vedno posledice bodočih poplav, da večino dogodkov zmanjšati sicer potrebuje sledice. A močni ukrepi za to še nimamo. Zmanjšamo vsi prečlane, ki so v tem primeru godke pričakujem, da bo voda v naselju s solidarnostjo in hitrimi sanacijskimi ukrepi, ki bo vodila do izboljšanja stanja v naselju.

mentov vseh vpleteneh, torej občinskih uprav in prebivalcev. V sklopu tega procesa je treba odgovoriti na nadaljnja vprašanja, kam, kako in kdaj bo voda odtekla od zadnje točke, zajete v študiju, pri čemer morajo sodelovati poznavalci, pristojni organi in prebivalci. V tem primeru se vidi, da projekta niso delali celovito, zato morajo občinski organi, ki se ukvarjajo s prostorom in okoljem, dokončati to zgodbo. Vodarska stroka sama tega ne more rešiti. Znašli smo se v situaciji, ko se zdi, da je spet vodarska stroka tista, ki ni znala dati predloga, dobreza za »obe občini«. Nanjo se tako spet preлага odgovornost reševanja poplavne problematike, ki je pravzaprav politična, prostorska, psihološka, sociološka ...

Če ne prej, se bo v praksi ob prvih poplavah videlo, kam in kako bo voda tekla.

Žalostno je, da se šele takrat gleda, kdo je imel prav in kdo ne. V tem primeru bi lahko govorili o ignoriranju na videz laične (strokovne) javnosti, tudi prebivalcev območja, ki imajo znanje in življenske izkušnje, a se jih ne vključi v te procese. Laična znanost (t. i. *public science*) je postala eden izmed pomembnih stebrov razvojnih projektov v Evropi. Prav bi bilo, da se jo upošteva. To se v primeru poplav Iške in Barja ne dogaja, podobno tudi drugod po državi. Stroka je študijo korektno opravila, za občino Ig in Mestno občino Ljubljana je bila dovolj za odločitev o gradnji nasipa. Pa ne bi smela biti. Upravni organi občin imajo odgovornost do občanov. Občinski upravi bi se za namene reševanja poplavne problematike Iške in Barja morali povezati, povabiti v proces tudi prebivalce in državne organe in voditi sam proces iskanja skupne rešitve. Tako pa po mojem mnenju niso ravno delovali odgovorno.

Čeprav sta bila nasipa v Tomišlju in Brestu zgrajena preventivno, da torej določeno območje obvarujeta pred najhujšimi poplavami, mnogi prebivalci na Barju vendar opazljivo, da se na območju povečini sanirajo posledice, ne pa odpravljajo vzroki.

Prestavili so težavo – svojo so sicer rešili in se izognili večjim tveganjem, a so vodo preusmerili drugam, kar pa ni po načelih sodobnega načela urejanja voda in ukvarjanja s poplavno ogroženostjo. Mislim, da so zgolj žeeli hitro nekaj narediti, a ta nasip

na tej točki ni ustrezan. Res so ubranili eno naselje, a so druga s tem ogrozili. Gre za egoistično gesto. Dodatna težava so tudi odnosi med državnimi organi (direkcijo za vode, ministrstvom in agencijami) ter občinami, ki stojijo vsaka na svojem bregu. Državni organi se striktno držijo uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav, sprejete leta 2008, in jo izvajajo tako, da so vse občine kar malo jenane nanjo, saj naj bi jim z njo zavirali razvoj in ne izdajali zadosti soglasij. Ne gre za partnerstvo, ampak za stanje bivanja na različnih bregovih reke.

Težave torej nastajajo na treh ravneh: med državnimi institucijami in občinami, potem med različnimi občinami ter še med občinami in prebivalci sosednjih občin?

Ja. Ravno zato bi bilo prav, da bi bilo občinam mar tudi za sosede in da težave rešujejo skupaj. Državne in javne institucije pa ne dajejo dovolj pomoči, ne podpirajo dovolj in ne delujejo proaktivno. Pričakovali bi, da bi razumele potrebe občin in jim morda kdaj tudi razložile, da se je zaradi preveč negativnih posledic nekje druge treba odpovedati tudi kakšni lastni ideji ali ambiciji »po razvoju«. Kot bi vsi tiščali glavo v pesek, izgovarjajo se drug na drugega, v potreben proces ne vlagajo energije. In spet se na dlani znajde enostaven razlog, ki se mu reče »kriva je stroka«. Zanimivo je, da se v tem javnem diskurzu nikoli ne opredeli, katero stroko se ima v mislih.

Pa je poplave na teh najnevarnejših območjih ob močnih nalivih sploh mogoče preprečiti, tudi če se sprejmejo in izvedejo vsi preventivni ukrepi, ali govorimo zgolj o omilitvah?

Vsako poplavljeno vas in hišo je grozno videti: voda z rušilno močjo s seboj prinese pesek, mivko in še kakšen kadaver, uniči vrtove, zalije kleti in umaže vse na svoji poti. Voda bo vedno naredila škodo in njen posledice bodo vedno neugodne, a se da večino dogodkov predvideti, s tem pa zmanjšati sicer potencialno uničujoče posledice. A močnih upravnih mehanizmov za to še nimamo. Škodo lahko solidarno zmanjšamo vsi prebivalci, če poplavne dogodke pričakujemo, posledice lahko saniramo s solidarnostjo, finančno pomočjo in hitrimi sanacijskimi ukrepi. Prebivalci dolochenega naselja bi se recimo dogovorili,

da vodo preusmerijo stran od hiš, in jo zadržijo na bližnjem travniku ali njivi, lastniku tega pa bi se plačala odškodnina. Seveda je treba vzpostaviti ustrezne mehanizme za to in iskatи še druge inovativne rešitve, možnosti in pristope ter vključevati tudi tiste, ki jih poplave (trenutno) neposredno ne ogrožajo.

Nas je poplav bolj strah tudi zato, ker so občasne, a ko so, udarijo z vso močjo?

Seveda, nihče ni rad del njihovih katastrofalnih posledic. A četudi rušilno moč vode začutimo enkrat ali dvakrat v desetih letih, nas prestraši, ob njej pa se zamislimo. S poplavami imamo same slabe izkušnje, povezane z jezo in nerealnimi pričakovanji, da bi morala država situacijo urediti že pred leti. A samo en prijem nikoli ni dovolj, gre za kombinacijo več prijemov. Na področju poplav se je treba zavedati nevarnosti, ogroženosti ter ranljivosti, na vsako od teh področij pa imamo vpliv. Ogroženost lahko zmanjšamo tako, da spremljamo vreme in napovedi poplav, zagotovimo protipoplavne vreče ali zapore, ranljivost pa, da recimo v kleteh ali tudi pritličnih delih stavb ne skladisemo ali spravljamo vrednih predmetov, blaga, dokumentacije oziroma da tam ni pomembnih inštalacij ali strojev. Potencialno nevarnost voda rada primerjam z vožnjo po avtocesti – ko sedemo za volan, se zavarujemo z varnostnim pasom in se držimo omejitev, saj tvegamo vsakič, ko gremo na cesto. Tveganje, na katero smo pripravljeni in ki smo ga že ozavestili, s temi prijemi zmanjšujemo. Tako je tudi pri poplavah, ki se jih tako bojimo. Če bomo primerno opremljeni in nanje pripravljeni, bo škoda veliko manjša.

Tako lahko tudi prebivalci sami naredijo korak k izboljšanju lastnega stanja.

Da. A tudi tistim, ki ne živijo na območju nevarnosti, ne bi smelo biti vseeno. Tudi z naše strehe voda odteče v kanal in na koncu nekje odteče na prosto in morda poplavi. A nihče ne mara luž in blata na dvorišču, zato vodo spelje stran. Všeč nam je le, ko z njo zalivamo rože, postavimo vodomet ali napolnimo ribnik, za druge primere pa nam ni mar. V Sloveniji je poplavno ogroženih šest odstotkov površin, na njih pa živi kakšnih 60.000 ljudi. In ni prav, da nas ostalih to vendarle nič ne briga. Za ozaveščanje vseh bi morali narediti še veliko. x